

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni mediji in prazniki.
Imenitni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za redne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopolne sprejema le podpisane in začetno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Italija in habsburška nevarnost.

Pisali smo že o tem, kako stališče zavzemlje del beogradskega časopisa proti monarhističnemu gibanju, ki se širi iz Madžarske, in ki vsebuje nevarnost vzpostavitve nekdanje avstro-ogrške monarhije, če tudi ne ravno v kongruentni obliki prejšnje monarhije, vendar pa take, ki bi ogrožala naše narodno ujedinjenje; znano je tudi našim čitateljem stališče sedanje nemško - avstrijske vlade, ki istotako uvideva pretečo nevarnost in skuša dobiti sredstva, da bi to nevarnost odstranila; znano nam je več ali manj tudi češko in poljsko stališče. Zato ne bo škodilo, ako se ozremo na ono stran, od koder se nam je doslej, rekli bi, že nekako principijalno klubovalo, bodisi vsled gotovih narodno in gospodarsko političnih interesov, ki kolidirajo z našimi težnjami, bodisi tudi samo iz razloga plemenskega sovraštva. Je to italijanska javnost. Če citiramo danes »Corriere della Sera«, ne maramo trditi, da je to splošna italijanska javnost, še manj pa oficijelna italijanska javnost — žalibog — je pa to list, ki ima vsaj del italijanske javnosti za seboj in torej lahko smatramo, da govori v imenu tega dela italijanskega naroda. Kadar koli smo dosedaj še omenjali skupnost Jugoslavije z Italijo, namreč nevarnost nemškega mosta do Adrije, ki še vedno ni in tudi ne bo izginil z nemškega programa, smo govorili v puščavo. Italija je naš glas preslišala in šla preko njega na dnevni red, ki je bil vedno isti: Jugoslavija je mrtvoorodno dekle, njen dnevi so štet. Vseled napadnih informacij in napačnega pojmovanja naše krize — isti »Corriere della Sera« piše danes o krvavih spopadih med jugoslovanskimi vojaštvom — je to tudi danes še na dnevnem redu italijanske javnosti, toda... že se oglašajo glasovi, ki si upajo trditi, da pomeni razpad Jugoslavije za Italijo prejšnji slej izgubo Trsta in Brennerja. Torej vendar! »Corriere della Sera« je porabil znani intervju našega prestolonaslednika kot ugodno priliko, da zopet pokaže nevarnost, ki grozi Italiji, ako bi se Habsburgovcem posrečilo doseči svoje namene. Pred vsem skuša očrtni prestolonaslednikovo trditve, da so bile razmere v Jugoslaviji tako ugodne, da nas v tem pogledu prekaša edino Francija. Kot argumenti mu služijo opustošenje Srbije za časa sovražne okupacije, dolgotrajne krize v notranji politiki, jezikovna in verska različenost jugoslovanskih plemen, ekonomska in geografska različenost posameznih pokrajin države, ki ovirajo narodno ujedinjenje. Zda ne moremo razskovati, v koliko odgovarjajo ta navajanja dejstvom, list sam si ni popolnoma na jasnem glede njihove pravilnosti;

oglejmo si raje, kake posledice vidimo v eventualnem razpadu mlade jugoslovanske države.

»Corriere« konstatira pred vsem, kdo so oni, ki stavijo svoje upanje v razpad naše države (so to avstrijski kanti, habsburgovci, Madžari in ljudje Windischgrätzovega ter Andrássyjevoga kova, ki prejšnje izraze agencije Centrale. Njih up sicer ni plemenit, pa je logičen. Eventualen razpad Jugoslavije jim je neobhodno potreben pogoj za obnovo Avstro - Ogrske, kateri bi bila Hrvatska eden glavnih stebrov. Ko se govori o protisrbih in republikan-kih v Hrvatski in Sloveniji, pravi članek, je treba bistrega pogleda in razločevati med republikanci in republikanci; kajti dobilo se je tudi republikanci Njegovega Apostolskega Visočanstva. Mnogo manj logično pa je upanje v razpad Jugoslavije pri onih pregorelih toda malo bistroumih italijanskih patrijotih, ki si predstavljajo, da bi bil razpad Jugoslavije za Italijo bogve kake koristi. Predvsem ni odvisna usoda onih ozemelj, ki jih ti patrijoti reklamirajo za Italijo, od kake bodoče državljanske vojne, v Jugoslaviji, marveč od onih štirih veselil, katerih ena je Italija. V drugi vrstji pa — recimo, da bi jugoslovanska katastrofa pospeševala nekatere osvobodilne načrte — bi se ta dozdnevni momentani dobitek v prihodnosti brklo maščeval. Kdor dela za propast nacionalnih držav, izhajajočih iz Benenčanskega Vittoria, dela za propast Benenčanske Vittoria samega in za ožvilenje Avstro - Ogrske, ki bi stremila ne le po Dalmaciji, marveč tudi po Brennerju in Trstu. Povod temu bi bili novi prepri, nova vojna, nova oboroževanja, od katerih imajo pač korist gotove industrije, ne pa narod. Kak Protijugosloven obliubila morda Italiji morje in gore, toda obliube nimajo prave podlage, kakor nima nobene podlage bedasta hipoteza, da bi Hrvatska priznala te darove. Ako hoče Italija skrbeti za svoje interese, mora neomajno zahtevati uresničanje svojega teritorialnega programa, v kateri spadati še Reka in Zadar. Naj se pa ne vmešava v tuje zadeve sosedov na način, ki je za njo kvaren. Ne dvomimo, da je to smernica naše vlade; če pa je kdo, kakor se šepeta, ki bi drugače mislil, bi moral v svoji govorčnosti za domovino odnehati, ker sicer služi, ne da bi se tega zavedal, učerajšnji in jutrišnji Avstro - Ogrski. Prihodnost Italije je v njeni moči in modrosti, nikakor pa ne v propasti drugih. Tekom enega celega leta je uradna Jugoslavija računala z boljševizmom v Italiji. Res so dobili socialisti 156 mandatov in niso brez krivde, da se je rešitev jadranskega

vprašanja zavlekla, toda Italija se radi tega še ne vije v smrtnih bolečinah, niti so Jugoslovani zasedli Trst in Gorico. »Ne stavimo svojega upanja v propast drugih«, zaključuje list. »Ako bi se to upanje tudi uresničilo, ne bi imelo dru-

gega učinka kot postaviti na mesto male in nezrele Jugoslavije s kremplji oboroženo avstro - ogrsko - slovansko cesarstvo, za katero je živel in umrl nadvojvoda Fran Ferdinand.«

Tako je prav.

Pisali smo, da se hočemo zanimati za bodoče občinske volitve in da nas pri tem ni volja podpirati kake nenaravne zveze, katere bi omogočile socialnodemokratsko večino v občinskem svetu ljubljanskem. Naše besede radi slučajnih zvez pri teh volitvah ozirale so se zgolj na neko brzo, poročilo iz Beograda, češ, da se ondi govori, da namerava demokratska zajednica pri občinskih volitvah nastopiti roko v roki s socialnodemokratsko stranko. Če je naš članek obsegal kaka očitavanja, obračala so se ta proti beograjski govorici, nikakor pa ne proti socialnodemokratski stranki, ki se je ravno par dni poprej vehementno izrekla, da hoče samostojno nastopiti pri občinskih ljubljanskih volitvah. Pri tem ni prikrivala, da upa s pomočjo ljubljanskih Ljeningov in Trockijev priboriti si večino v našem mestnem svetu. Socialna demokracija je torej glede svojega stališča pri teh volitvah odkrila svoje karte in tega ji nihče v zlo ni štel. Mi pa smo tudi odkritosrčno povedali, da bi demokratska zajednica zakrivila velik greh, če bi nas prisilila, da bi morali pri občinskih volitvah nastopiti v obliku z našo rdečo gardo. In glejte, to so nam gospodje pri »Napreju« steli v silo zameri! Kar se tiče pisave spoštovane »grebenične jame« v Franciškanskih ulicah, nam nikdar ni prišlo na misel, da bi kdaj hoteli konkurirati v pisavi s tem glasilom. Surovost in odpiranje ust do trebulja, ničesar ne dokazuje, in tudi v tem slučaju gospodje s svojim vpitjem, s svojo gnojnico in s svojimi slabimi dišavami, katere so spustili iz svoje jame, niso ničesar dokazali. Edino to so dokazali, da oni sami niso nikdar izrekli trditve, da mislijo z nami skupno v volilni boji. Ali kaj takega mi tudi nismo mislili. In če gospodje od »Napreja« umejo še čitati, v našem članku kaj takega čitati niso mogli. Če nam sedaj očitajo, da je imel naš članek tak pomen, je to hinavsko zavijanje, izmišljeno samo v ta namen, da so mogli nad nas izprazniti svojo golitvo. No kar se tiče »Naprejevega« izbruha, nimamo volje, da bi se spuščali v dolge polemike z gospodo, ki me na svetu dobro zabavljati, drugega pa nič. Mrzle nas pušča izjava, da nišemo svoje članke s trebulhom napitanih rodoljubov. Pri tem smo se potapili nehoti za svoj trebulh in ko smo opazili, da ne tiči kak IV. klas v njem, smo hladnokrvno pogoltnili napitane rodoljube. Očitane, da že ležimo pod mrzlo zemljo, nam se vidi otročje, recimo v resnici smešno. Če gospoda Ivan Mlinar in Rudolf Golouh nimata drugega posla, nego da vodita krvavo vojsko z mrličmi pod mrzlo zem-

ljo, potem zapravljata lahkomišljeno čas, ter sta še bolj prikrnjena, kakor je bil svojčas Don Kižot in njegov Sancho Panza, ki sta se bojevala vsaj z mlinom na sapo. Krik, da smo delali v naših občinah za Avstrijo, za vojna posojila in za hišne gospodarje, ta nam pa še precej imponira. Tukaj priznavamo svoje grehe! Posebno ker so nam socialni demokrate v Avstriji dajali najboljšo zgled! Gospod Mlinar je v mestnem ljubljanskem svetu hropel proti vojnim posojilom, da se je zbor-nica tresla in o gospodu Golouchu tudi natanko vemo, da je aranžiral štrajke po železnicah, da Avstrija ni mogla metati svojih armad na laško mejo in da je končno radi tega žalostno poginila. Tem bolj pa nam imponuje sedaj z. Golouch, ker je umel te štrajke tako diplomatično organizirati, da jih živ krst ni mogel zavohati. S tem naj bodo odpravljena očitavanja, s katerimi nam je »Naprej« dne 21. decembra globoko zarezal v naše meso. Ali vzlic temu ostajamo pri svojem stališču, da se sme naša stranka ravno s tisto pravico pripravljati na občinske volitve, kakor se na njo pripravljata socialnodemokratska stranka. Pri tem pa smo še mnenja, da bi bila za Ljubljano največja nesreča, če bi mestna uprava prišla v roke socialnodemokratski stranki. Ljubljana je takorekoč edino mesto, kjer bi se izplačal kak boljševiški poskus v Sloveniji. Tu bi se dalo po boljševiško živeti par mesecev, ako bi postali mestni gospodje »Naprejevci«, ki so sami povedali, da so boljševiki, in da čakajo na trenutke, ko bo čas udariti. Par mesecev samo! V tem času bi se dale hiše izprazniti, bi se dalo vse drugo pobrati, kar ima kaj vrednosti, potem bi bil pa zopet konec! Zatorej je jasno, da si ne moremo želeti zmagne stranke, ki komaj čaka, da bi udarila ter nas pometala na ulico, tako da bi bili hvaležni, če bi nam pustila golo življenje. Mi smo prepričani, da bi potem velika in ogromna večina ljubljanskega prebivalstva bridko obžalovala, da je kdaj prišla rdeča lajna do veljave v mestni zbornici. Zatorej še enkrat ponovimo, da ne bo slab tisti program za bodoče občinske volitve, ki naj združi vse pametne ljudi na odpor proti tistim, ki hočejo pod vzklikom »Živio Ljenu, živio Trocki, živio revoluciji«, priboriti si večino v mestni upravi. Za sedaj, dokler v resnici ne pridejo občinske volitve, je to naša zadnja beseda in »Napreju« ne bomo več odgovarjali, ker smo prepričani, kar javno priznavamo, da nas v zabavljanju, psovanju in kričanju visoko nadkriljuje.

Ljubljanska „Philharmonische Gesellschaft“ in Slovenci.

Kot karakteristiko za to delanje nemških članov društva navajam, da so bili iniciatorji navedenih statutarčnih izprememb gospodje, ki so se smatrali za državljane nam sovražne nemške Avstrije in ki so kratke čas po zadnem občnem zboru tudi res odšli v nemško Avstrijo, namreč zdravnik dr. Mahr, prof. dr. Binder in finančni svetnik dr. Galle, vsi tedanji odborniki; sprejel pa je te spremembe, očitno dobro zavedajoč se njihove dalekosežnosti, soglasno tedanji občni zbor, po večini sestojel iz nemških dam.

Vnovič smo mi prišli v položaj, da branimo društvo in njegovo premoženje proti njihovim tedanjim upraviteljem. Stali smo na stališču, da društveni temeljni že zgoraj označeni namen daje društvu njegovo vrednost in pomembnost, da je ona stalna in merodajna smernica, katere se moramo držati in ne pa naziranje slučajnega članstva podvzema neštetim osebnim in idejnim spremembam. Kot nadzornik društva sem tedaj razveljavil sklep, s katerim so se imela društvena pravila spremeniti. Ta sklep je postal pravomočen, kar je deželna vlada dala tedaj voljenemu odboru s sklepom z dne 13. novembra 1919 na znanje. Popolnoma naravno je, da z ozirom na to zadržanje zadnjega občnega zbora vlada ni mogla več zaupati, niti ne tedanjemu članstvu društva, ki je bila tako lahko pripravljeno izdajalsko odtegniti društveno premoženje njegovemu temeljnemu namenu, niti ne odboru, kateri je vžival zaupanje takega občnega zbora. V trdni nameri, da ohrani premoženje tega društva svojem namenu: »ohraniti, izpopolniti in razširiti glasbeno umetnost na Kranjskem«, je vlada tega neznanja živima organoma društva namreč odboru in občnemu zboru vzela moč razpolaganja iz rok s tem, da je društvo postavila pod upravo in ob enem društveno delovanje ustavila. To je imelo za posledico, da sem kot upravitelj vzel v roko vse funkcije odbore in imel po odrejeni upravnalo upravljati in veljavno reševati vse tekoče naloge in zadeve društva v isti meri, v kakoršni pristojba uprava sicer odboru društva. Pri tem reševanju vseh tekočih zadev je bilo zame merodajno le, kar določajo pravila društva, in pa kar zahtevajo prav razumevanje iz temeljnega namena društva razvidne koristi društva. Kot upra-

LISTEK.

Lisinski.

(Dalje.)

Prijatelj Štriga je dobil te tožbe na uporni Dunaj, kjer je bil z Jelačićev vojsko. Ni mu mogel takoj pomagati, a doma se je število pristo-jalnih dobrotnikov zaradi vojne z Madžari in zaradi draginje hitro skrčilo. Pisal mu je torej navduševalno pismo, ga okregal, naj bo vesel, da je na varnem v tako lepem mestu, a ne na bojišču lačen in zmučen kot on, in ga vzpodbujal, naj potrpi, naj vztraja, ako se ni zakopal v dol-gove!

In Lisinski je prijatelja ubogal, vztrajal ter komponiral dalje »Porina«, ki ga je začel koncem leta 1848. A l. 1849. je mnogo poboleval in poleževal. Vendar je nadaljeval svoje učenje ter ostal v Pragi zdržema dve leti. Tekom te dobe je napsal nad 30 večjih in manjših kompozicij brez »Porina«. Šele spozetka

avgusta 1849 se je vrnil v Zagreb na počitnice. Našel je svojo zmagoslavno domovino v pesti birokratov in renegatov. Oduševljenja ilirskega je bilo temeljito konec, a Hrvatska je zašla zaradi vojne tudi v silne materialne stiske. Pomagati ji ni mogel niti ban Jelačić. Hrvatje so prejeli za nagrado, da so rešili habsburško dinastijo in Dunaj ter da so odločilno pomagali pobiti Košutove Madžare, isto, kar so dobili Madžari za kazen: nove verige. Za umetnost, glasbo, gledališče ni bilo v takih razmerah nobenega zanimanja več. Lisinski je začel obupovati: Kaj bi z umetnostjo v taki dobi in nad takim narodom? — Vendar ga je prijatelj Štriga pregovoril, da se je v jeseni vrnil zopet v Prago, kjer naj bi dovršil svoje študije.

Toda kmalu nato je Lisinski opasno obolel in na zdravnikov ukaz se je moral okoli božiča 1849 vrniti iz Prage domov. Ostal je pet mesecev, se telesno popopravljal in nadaljeval svojo narodno opero. Nato je odpotoval tretjič v Prago, da položi iz-

pit na konservatoriju in dobi diploma. Junija 1850 je napisal idilo »Večer« za mal orkester, ki je bila ravnatelju Kittlu tako všeč, da jo je o priliki konservatorijevega izpitnega koncerta 7. avgusta z gojenci sam dirigiral.

Glavna želja Lisinskega, da mu dovolijo napraviti izpit na konservatoriju, pa se ni izpolnila, dasi je sam ban Jelačić prosil zanj: profesorski kolegij je namreč Lisinskega odklonil, ker ni bil javni gojenec na zavodu! Zadovoljiti se je moral torej »izpričevali ravnateljev Piča in Kittla, ter se vrniti domov brez diplome. A s seboj je prinesel dogotovljeno opero »Porin«!

Toda na vpričitev ni bilo niti misliti. Bachov absolutizem ni trpel ilirske opere. Glasbeno društvo je bilo čisto zaspalo, subvencij ni bilo in niti Jelačić ni dosegel pri današtem naučnem ministru ničesar. Lisinski in Štriga pa sta vendar agitala, naj se društvo reformira; hkratu sta nabirala podpornike in ustanovne člane. Končno — po neštevil-

nih sejah in obč. zborih — se je društvo reformiralo in se je ustanovila društvena šola za gosli, violončel in za petje. Imenovali so se tudi trije učitelji (Švarc, Oertl in Lichteneger), ki so dobivali plačo 300—450 forintov na leto (!), a Lisinski je bil imenovan tej šoli za — nadzornika brez plače. Nadzorniško mesto je bilo namreč — »častno«! To se je zgodilo decembra 1851. ko je bil Lisinski že od avgusta 1850 doma brez plače in brez službe. Za Ilirce pač ni bilo več kruha, nego so jih le preganjali, metali v ječe in jih spravljali ob službe.

Preživljati se je moral torej sam s poučevanjem dece na klavirju, s komponiranjem (svoje skladbe je »poklanjal« raznim osobam, ki so mu poslane včasih kako nagrado) in s prodajanjem svojih skladb, ki jih je moral zalagati na lastne troške. Septembra 1851. je ponudil svoje skladbe — med njimi dve krasni operi! — »Ilirske Matici« s prošnjo, naj jih ali odkupi in izda ali pa njemu dovoli posojilo, da jih sam izda ter ji iz sku-

pička na to posojilo vrne. Dasi je bil sestavljen odbor »Ilirske Matic« skoraj iz samih pesnikov in pisateljev (Mirko Bogović, Stjepan Iljašević, Ivan Mažuranić, Petar Preradović i. dr.), so sklenili, da njegove skladbe izdajo, potem ko jih poprej še presodijo, a za honorar mu dajo — za vsak zvezek — po 100 iztis-
skov. Lisinski ponudbe ni sprejel, a vršil dalje svojo »častno« službo nadzornika glasbene šole — brez plače. Obenem je komponiral, dirigiral društvene koncerte in gojenške produkcije, dajal klavirske ure po »svangarici«, ter junaka trpel.

Spozetka 1. 1852. pa se je bedni umetnik posredno obrnil za pomoč na djakovskega biskupa J. J. Strossmayerja. Dobil je za odgovor povz-bilo, naj komponira — za cerkev, in Lisinski je odšel brez pomoči. Istega leta se je obrnil na Dunaj do nekega nemškega prijatelja s prošnjo, naj hi mu ondi našel založnika za kompozicije, ki jih je naraslo že na okoli 100. A pismo je ostalo brez odmeva.

(Konec prihodnjice.)

vitelj sem vodil poslej vse denarne zadeve, nastavlil in odsvolil uslužbenca, sklepal in odpovedal najemne pogodbe, izterjeval zapale terjatve, izterjeval zapale članarine; vse te zadeve, katere sicer spadajo v kompetenco društvenega odbora. Zgodilo se je, da so prijavili razni člani svoj izstop iz društva. Tudi te izstopne sem jemal, in sicer brez dvoma, veljavno na znanje, kajti ni za pravne sredstva zoper tak izstop. V mesecu septembru in oktobru 1919 o priliki pobiranja zapale članarine, mi je tako iz društva izstopilo ca 50 članov. Ker je bil dotlej vsen članov samo do ca 150, se je s tem izstopom krog članstva pač zelo bistveno izpremenil.

Z ozirom na to, kakoršno mišljenje je kazal zadnji občni zbor društva nasproti temeljnemu namenu društva, mi je bilo jasno, da postane tako kopnenje članov za bodočnost društvenega premoženja kot namembnega premoženja (Zweckvermögen) lahko skrajno usodopolno, kajti vedno manjša je postajala dvotretjinska majoriteta in vedno žje bi se zopet zgodilo, da ti preostali člani zopet sklenejo jednako spremembo pravil, kakor jim je bila le po slučaju zabranjena in tako odtegnjeno društveno premoženje njegovemu namenu, kakor hitro bi vlada upravo dvignila. Jasno mi je bilo, da bi bilo veliko število članov društvu v pretežno korist, ne le vsled povišanja članarine, temveč še bolj zaradi tega, ker bi bil s tem društvu zagotovljen močan varnostni ventil, kateri bi zelo olajšal, da bi se društveno premoženje odtegnilo svojemu dosedanjemu temeljnemu namenu.

Smatral sem po pravici, da je vstopanje in izstopanje društvenikov eden izmed onih pojavov, ki spadajo k rednim poslom društvenim in kakor hitronisem dvomilo tem, da je pristop društvenikov samo v eklatantno korist društva, ni zame bilo nobenega povoda odklanjati sprejem na novo priglasiših se članov. Za odklonitev novega člana sem mogel imeti samo en razlog in sicer statutarni: odkloniti sem smel samo tistega, ki je bil na slabem glasu. Na noben način, pa pri mojem sprejemanju članov niso mogli v poštev prihajati ta-ki pomisleki, zaradi katerih se zdi dr. Schweigerju, da jaz ne smem članov sprejemati, namreč oni pomisleki v katerih uveljavljenje so na zadnjem občnem zboru dne 10. aprila 1919. Nemci hoteli spremeni svoja pravila pač tako, da bi bil o sprejemu odločal občni zbor po tajnem glasovanju. V tem oziru z Nemci ne bomo slepih mišlilovali.

Vzrok, da se Nemcem zdi, da kot upravitelj nisem upravičen članov sprejemati, more ležati edino v tem, da si je nemški odbor jemal pravico, katere mu po statutarnih ne gre, namreč biti pri sprejemanju tako rešeto, katero bi samo toliko Slovencev sprejelo v društvo, da bi dosedanja oblast Nemcev nad društvenim premoženjem ne bila v nevarnosti. Toda kakor rečeno, taka pravica odbora iz statuta v nikjer ne rezultira. Kakor hitro pa izvzamemo ta edini oziar na nemški gospodolvalni interes, je eklatantno, da je sprejem novih članov društvu mogel biti samo v korist in o tem sem ravnal v smislu svoje naloge štiti, prav umevane interese društva, s tem da sem sprejemal nove člane.

Ker ni nobenega dvoma, da so za društvo pravno obvezne vse razne pogodbe, katere sem kot upravitelj sklenil glede društvenega premoženja, ne dvomim niti najmanj, da so tudi vsi člani, katere sem sprejel, rovali pravi člani društva z vsemi pravicami onih pravih članov, kateri so do sedaj dr. Schweigerju še edini pri srcu.

Preidem k sklicanju rednega občnega zbora. V tem oziru opozarjam na sledeče.

Po statutih društva se mora vsako leto vršiti redni občni zbor društva v mesecu novembru in njegova glavna naloga je, da voli nov odbor. Ta določba je normativnega značaja. Ima za posledico, da se funkcije dosedanjega odbora na vsak način končajo v tem določenem terminu, v katerem mora društvo dobiti nov odbor.

To je ena stvar. Na drugi strani pa je treba konstatirati, da je bil odbor, kateri je društvo zastopal do letošnjega novembra, voljen na podlagi v občnem zboru dne 10. aprila 1919 spremljenih pravil. Ta odbor je imel namesto 9 samo 6 članov, med njimi eno damo. Ker je na bila ta sprememba pravil pravomočno razveljavljena, je bil ta odbor, ki bi po veljavnih pravilih imel obstajati iz 9 gospodov, neveljaven, ker so mu manjkali 4 odborniki. Bila je torej na vsak način podana nujna po-

treba, da se izvoli ob predpisanim času novi odbor kot potrebiti organ društva, ker društvo v resnici ni imelo nobenega veljavnega odbora. Nastalo je vprašanje, kdo naj skliče občni zbor.

Če ne bi bilo uprave, ima sklicati občni zbor ravnatelj družbe (predsednik) ali pa njegov namestnik. To slednje sicer ne stoji v sedanjih statutih, toda stalo je izrečno v starih statutih, in se v nove ni prevzelo, ker je samo ob sebi umevno. Prepričan pa sem, da tudi niti predsednik, niti njegov namestnik nimata te pravice sklicanja kot tako posebno osebno pravico. Jasno mi je, da če bi recimo oboja v oktobru umrla, da mora občni zbor sklicati nač nekdo izmed ostalih odbornikov, rečno najstarejši.

V predležečem slučaju, pa sem moral vpoštevati, da je ustavitev delovanja društva v glavnem zadela tedanji odbor, kateremu je bila s tem vzeta vsa možnost v imenu društva izražati kako pravno voljo in na drugi strani, da ta odbor sploh nikdar ni bil veljaven organ društva, ker so mu ves čas njegovega obstoja manjkali 4 člani. Jasno je torej bilo, da ta odbor s svojim predsednikom vred za nobeno pravno dejanje društva ni prihajal v poštev. Ker sem pa kot upravitelj društva supriral društvu najmanj njegov odbor, je bilo pri danem položaju edino ta možnost dana,

da skličem s sam občni zbor, edino v ta namen, da društvo ob pravem času pride do svojega veljavnega odbora.

Občni zbor je bil natančno po predpisih sklican in objavljen in je seveda prosta volja dr. Schweigerjevih pravih članov, če so se za hoteli udeležiti in da se ga niso udeležili. Obžalovaje pa moram dr. Schweigerju reči, da veljavnosti sklepov tega občnega zbora z izstopanjem teh članov ni nič iztirana.

K sklepu naj navedem okolnost, ki je sama na sebi neznatna, ki pa vendar dovolj karakterizira naše Nemce. Par dni pred občnim zborom dne 29. novembra 1919 sem z ozirom na ta občni zbor povabil k sebi »na važen razgovor« vseh šest članov prejšnjega odbora Moralo jim je biti jasno, da se bodo imeli z menoj razgovarjati v zadevi tega občnega zbora. Oni pa so moje vabilo sprebrli, češ, da jih kličem k »odboru« seji in da zato odklanjajo sestanek z menoj, ker nisem kompetenten sklicati odborovo sejo.

Da-si je po vsem zgoraj navedenem jasno, da je pravica in danes tudi moč jo uveljaviti na naši strani, smo vendar Nemcem iz koncilijantnosti in v namenu, da pridemo do znosnega skupnega življenja, ponudil roko. Oni so jo brskno odklonili. Mi si umijemo roke.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 18. decembra.

Shod zaupnikov nacionalne stranke je odobril vse ukrepe poslancev in kluba v vladi. Sprejeta je bila tozadevna resolucija, ki obsega poziv vladi, da nemudoma izda naredbo za čhrano svobode prepričanja in dela. Vsesplošno je pomenil odstavek resolucije nekak izhod iz položaja, ki daje upanje na sporazum. Ostrost krize je pončala in kakor se zdi, je ta dni bila kolikor toliko prestana. Predsednik Masaryk je v lastnoročnem pismu sporočil ministrskemu predsedniku Tusarju, naj prosj ministre, ki so podali demisijsko, da vstrajajo na svojih mestih. Obenem mu naroča, naj se ukrene, da se obe stranki pomirita. S tem je menda nahuje v kraju. Z napetostjo se pričakuje predloge zakona za ohrano svobodnega delavskega združenja, ki naj bi rešil do sedaj sporne načine organizacije.

Avstrijski državni kancler dr. Renner pride v kratkem v Prago glede važnih dogovorov z zunanjim ministrom dr. Benešom o upravi političnih in gospodarskih razmerij med obema republikama. Nemci pripisujejo tej poti velik pomen in pišejo da gre za njih obstoj (namreč avstrijske republike), dočim češki listi samo beležijo, a ne izražajo lastnih misli. Edini glas dose-daj svari pred dr. Rennerjem, češ, da je baš on pred prevratom najstranejšje napadal češko historično pravo. V celoti se zdi, da niso še docela jasne orientacije, za kaj gre.

Minister šolstva dr. Haberman je izjavil na nekem shodu, da bo vlada najbrže se tej Narodni skupščini predložila predlog zakona o ločitvi cerkve od države.

Angleški list »Morning Post« je objavil razgovor z dr. Benešom, kjer so zanimive sledeče pripombe in dr. Benešove izjave: Dr. Beneš je prišel v

Pariz, da predloži svoje načrte, kako bi bilo možno restaurirati srednjo Evropo. Obenem poskrbi surovine, potrebne za razvoj njegovine domovine. O situaciji Evrope je je dr. Beneš izrazil, da bi morali Angleži vedeti o vseh novih državah, da so včasih imperijalističnejše, kakor velike države. Kajti vsled trpljenja, pod gospodstvom Madžarov in Nemcev se boje, da bi se ne povrnilo predvojno stanje. — Moja politika pa ima nalogo in namen, prevesti dosledno vse točke germanske pogodbe. Zavedamo se tudi, da smo edina zemlja, ki more pomagati avstrijski republiki in moja volja je, da se bo to tudi zgodilo. O splošnem političnem položaju v Evropi pa misli dr. Beneš, da predvsem ne sme priti med novimi državnimi tvorbami do nobenih političnih uni, dočim je ekonomično skunno delo neobhodno potrebno.

Glede prevoza sibirske armade, pravi, da je Amerika obljubila prepepeljati polovico armade, a drugo polovico pa Japonska in Anglija. — List na koncu še pripominja, da preskrbi dr. Beneš češko - slovaški republik 25 milijonov liber posojila.

Francoski kpar Bourdelle je v pismu predsedniku Masaryku pozval češko umetnost, da se udeleži velike umetniške razstave v Parizu, ki bo otvorjena 1. aprila 1. 1920. Čehi dobe veliko mesto (dve dvorani) v Grand Palais. Razstava se vrši pod zaščito prvih osebnosti francoske republike. Razstavljena bodo dela arhitekture, kiparstva, slikarstva, bibliografije, oprave (sobne), narodni kroji i. dr.

V zadnjem času so stvorili v Budimpešti Slovaško legijo, za osvoboje-nje slovaške zemlje, ki jo vodita baie dva slovaška častnika. — Istotam izhaja »Zahranjeni Slovaki«, mesto lista »Slovaki«, ki je preje izhajal na Slovaškem, pa so ga Čehi, ustavili. List urejajo univ. profesor Jehlička.

Reško vprašanje pred rešitvijo.

LDU. Baker, 20. decembra. Dne 17. t. m. je reški Consiglio Nazionale z večino glasov sklenil, da ima D' Annunzio s svojo vojsko zapustiti Reko. Govori se, da je glasovalo za D' Annunziove odhod 43 članov reškega narodnega sveta, a zato, da D' Annunzio ostane, le trije člani. Ko je D' Annunzio za ta sklep izvedel, je prihitel k narodnemu svetu ter izjavil, da se pokorava njegovemu sklepu in da bo zapustil Reko. Preden pa gre, hoče se vprašati narod. V četrtek ob osmih zjutraj bi se imelo vršiti glasovanje. Pravico glasovanja so imeli vsi reški meščani od 20. leta dalje. Ko je prišel ob treh popoldne D' Annunzio v Consiglio Nazionale in videl, da glasuje ozgrna večina proti njemu, je zahteval, da se glasovanje takoj ustavi. On da se je premislil, da ne gre z Reke, temveč da ostane. Tako je bilo glasovanje ustavljeno in plebiscit zadržan. Vsa Reka obupava, da se ne more rešiti svojega »osvoboditelja«. Arditi nadaljujejo svoja nasilja. Danes so se polavili na Reki nastopni proglas: »Bile so mi prijavljene razne nerednosti ki so se vršile povodom plebiscita iz tega vzroka glasovanju ne morem prislovati veljavnosti. Ne preostaje drugega, nego pošten manifest. Volja Reke je sklep narodnega sveta, ki je bil sprejet dne 17.

decembra po njem, kot edinem zakonitem zastopniku mesta. Na temelju danih mi pravic si pridržujem pravo, storiti svoje korake. Gabriele D' Annunzio.« — Na Reki t. imajo to, da D' Annunzio navzlic vsemu temu ostane.

LDU. Baker, 20. decembra. Snoči se je v italijanskih krogih raznesla govorica, da je prišla od italijanske vlade nota, s katero se D' Annunzio imenuje za guvernerja Reke z dosedanjim posadko. Doslej ni bilo mogoče izvedeti, v koliko je ta vest resnična.

LDU. Baker, 20. decembra. Po Reki so bili nabiti sledeči lepaki: »V informacijo! Zjutraj dne 18. t. m. je priplul v Volosko iz Benek francoski rušilec »Thareg« s posadko 100 mož pod poveljništvom pomorskega častnika Shemdarda. Iadla je prišla pozneje na Reko in je vršila tu propagando v našo škodo. Nekateri mornarji so stonili na kopno, kar je zbudilo veliko razburjenje med rebi-valstvom. Hrvatski vodje iz Velske in Reke so stonili v stik s temi mornarji. Ta prelas se je delila zadnje dni po reških ulicah. V katero svrhu je izdan, ni znano.

LDU. Beograd, 20. decembra. Beogradskega dnevnika javlja: Naš položaj v vprašanju Reke je zadovoljiv. Uspehi socialistov in grožnje

Wilsona, da odreče Reki vsako gospodarsko pomoč v primeru nepustljivosti, da so Italijo prisilile, da omeji svoje pretenzije. Italija sedaj gleda, da se na primeren način umakne. Vprašanje samostojne reške države je definitivno opuščeno. Italija zahteva zase samo mesto in dovoljuje pristanišče Jugoslaviji. To znači, da se Reki odpoveduje.

LDU. Beograd, 20. decembra. »Pravda« javlja iz Pariza: Potrjuje se vest o tem, da bo jadransko vprašanje rešeno koncem tega meseca. Do tega časa bodo zastopniki Amerike, Francije in Anglije zaključili svoja pogajanja s predsednikom italijanske vlade Nittijem. V zelo dobro poučenih krogih naše delegacije se govori, da italijanska vlada pristane na to, da se meja med Italijo in Jugoslavijo prestavi na Plomin, ki ni mnogo oddaljen od črte, katero je bil določil Wilson. Reka bi imela zaledje, ki bilo vse v naših rokah. Glasom najnovejših vestij bi ostalo mesto Reka Italiji, luka pa bi pripadla Jugoslaviji. Odhod d' Annunzia z Reke je posledica energičnega koraka, ki sta ga napravili Amerika in Francija v tem smislu napram italijanski vladi. Splošno se more reči, da je razpoloženje v merodajnih krogih postalo mnogo povolnejše za našo stvar. Zato se je okrepila nada na ugodno rešitev jadranskega problema.

Politične vesti.

Seja narodnih poslancev JDS o valutnem vprašanju. Podpredsednik demokratske zajednice posl. Adolf Ribnikar je povabil vse poslance JDS, da se udeležijo važne seje, ki se vrši jutri, v torek ob 11. popoldne v tajništvu JDS v Ljubljani. Na dnevnem redu je razprava o stališču, ki naj ga poslanci JDS zavzamejo napram valutnem projektu, dr. Viljkoviča. Seje se udeleži tudi minister dr. Albert Kramer.

Rešitev krize v Ljubljani. »Politika« objavlja pod naslovom »Križa v Ljubljani: Rešitev krize v ljubljanski pokrajinski vladi je zopet odložena. Kakor je znano, bi imela rešiti to krizo centralna vlada, t. d. ker je bila popolnoma zaposlena z vprašanjem odgovoditve parlamenta, je to stvar preložila. Skoro gotovo se kriza definitivno reši po praznikih.

V obrambo naše krone priobčeni uvodniki »Našemu premoženju proti nevarnosti«. »K valutni uredbi«. »Kako naj bi uredili svojo valuto« so obudili splošno pozornost. Mirno lahko ugotovimo, da se pritrjuje vsesplošno našemu stališču, ki označuje vsako doslej sporočeno relacijo za krivico in samovoljnost. Slehera relacija med dinarjem in markirano krono bi bila le zaplemba našega premoženja, pomenila bi nepopravljivo škodo in gospodarsko grobišče brez vstajenja. Ministrstvu kakor katerikoli komisiji se mora odrekat pravica, posegati samovoljno v narodno premoženje. Vprašanje je največje važnosti za našo državo. Naj torej prenehajo nesrečni poskusi, nas se ne vstvarjajo činjenice, katerih prebivalstvo kakor je dobrodušno ne bi moglo vzeti v vednost.

Iz našega ministristva. LDU. Beograd, 20. decembra. Podpisan je ukaz, s katerim se imenuje minister Vulović za zastopnika ministra za promet, minister Timotejevič za zastopnika ministra za prosveto in minister Bukšek za zastopnika ministra za šume. Včeraj je odpotoval minister Korac v Zagreb, kjer ostane nekaj dni. Minister za šume in rude Kristan, ki se nahaja sedaj v Pragi, se napoti tudi v Berlin. Vrne se čez petnajst dni.

Agrarna reforma za Hrvatsko. LDU. Beograd, 19. decembra. Ministrstvo za agrarno reformo je odredilo, da se v Zagrebu osnuje direkcija za agrarno reformo, ki naj bi reševala vsa vprašanja agrarne reforme na Hrvatskem.

Voljna borba. LDU. Beograd, 20. decembra. Glavni odbori vseh strank se pripravljajo na veliko voljno kampanjo. Demokratska zajednica hoče izvesti v Srbiji organizacijo demokratske stranke. Radikalci so že začeli s prirejanji shodov v Bosni in Hercegovini.

Naš upravitelj v Bukarešti. Za našega upravitelja v Bukarešti je imenovan g. Rada Luković, bivši poslanik in svetnik v Pragi.

Arhivi avstro - ogrske gubernije v Beogradu. Komisija za pregledovanje arhivov bivše avstro-ogrške gubernije v Beogradu je sklenila na svoji zadnji seji, da odprče proučene dokumente po predloženem pristojnim ministrstvom v nadaljevanje poslovanje. Med predloženimi akti jih je mnogo, ki osvetljujejo delovanje posameznih ža komarantiranih oseb, kakor tudi takih, ki so se dotedaj znalo skrivati.

Francoski poslanec za našo gospodarsko LDU. Beograd, 19. decembra. Pariški list »Radical« pošlje v našo državo svojega sutru-

nika Bluma, da bo zbiral podatke o gospodarskem in trgovskem položaju v naši državi.

Naša pogajanja v Parizu. Beograd, 20. decembra. »Politika« javlja iz Pariza od 17. decembra: Naša pogajanja glede avansa na pariški mirovni konferenci se nadaljujejo tudi danes. Člani gospodarsko-finančne komisije, Kosta Stojanović, minister za obnovu zemlje, Milorad Drašković, minister za promet in Dragotin Protić, izvedenec naše delegacije v Parizu, so danes popoldne dolgo konferirali z g. Loucheurjem, francoskim ministrom za rekonstrukcijo in enim najvplivnejšim članom mirovne konference, ki za je vrhovni svet postavil, da sporazumno z našimi delegati uredi vprašanje avansa za Jugoslavijo. Konferenca z g. Loucheurjem se bo nadaljevala jutri dopoldne. Po poročilu, ki ga je dobil naš list danes, bo vprašanje avansa skoro gotovo rešeno do nedelje. Jutri bo pogajanju naših delegatov z g. Loucheurjem prisostvoval tudi državni kancler dr. Renner in se bo pri tem govorilo o modalitetan oskrbovanja Avstrije. Člani naše gospodarsko-finančne komisije upajo, da bodo v ponedeljek odpotovali v Beograd, ako bodo izvršili svojo nalogo glede izplačanja avansa.

Ruski list o Jugoslaviji. V »Ruschem Djelu«, ki izhaja v Pragi, je napisal M. Preobraženski članek, v katerem v kratkih potezah podaja sliko današnjih razmer v Jugoslaviji. Med drugim piše: »Pri Hrvatini meji ljubezen k lastni državni preteklosti skoraj na blaznost. Kdor se hoče o tem prepričati, naj čita knjigo sonetov obsegajočo okrog 100 strani, ki nosi naslov »Hrvatski kralji«. Vsakemu izmed teh, od IX. veka naprej, je v tej knjigi posvečena posebna pesem. Neutešljive sanje o lastnem kraljestvu so nemara zapustile v duši hrvatskih politikov še svoj sled. Težko bi si bilo sicer razlagati njihovo, često naravnost pedantično občutljivost... Katoliška (slovenska in hrvatska) duhovščina se je nadejala, kakor se zdi, da ji donese narodno ujedinjenje cerkveno pokatoličenje Srbije. Ker se to ni zgodilo, je razočarana, zato se je kolikor toliko ohladila v svojem čustvovanju napram državi. Katoliška organizovana duhovščina se opira na kmečke mase, kar pa se tiče ljubezni demokratske inteligencije k ujedinjeni domovini ne more biti o tem nobenega dvoma. Te simpatije se širijo tudi v narod. Zanimivo je, da nenavadno hitro pada število katoliških dijakov in srednješolcev, katerih število je bilo v času vojne zelo veliko...«

Journal des Débats in podonavska konfederacija. O priliki zadnje Rennerjeve intervencije v Parizu pri-najša pariški Journal des Débats članek, v katerem se ostro obrača proti Nemški Avstriji. Avstrija trpi, pravi list; manjka premoaga, manjka živili. To je popolnoma naravno. Premagana Avstrija trpi v dvojni meri na istih vojni-h posledicah, kakor trpijo tudi zmagovalci. Tekom par let je Avstrija z veselim plenila in ropala po deželah, katere je njeni vojska napadla. O grozovitostih, ki so jih uganjale čete Njegovega apostolskega veličanstva uti ne maramo govoriti. Takrat Dunaj ni hotel z nobeno besedo proti temu protestirati. Prebivalstvo Nemške Avstrije ima danes nedotaknjena ognjišča, dočim nima prebivalstvo Reimsa, Lensa, Ypresa in še tisoč drugih naselbin niti streh nad seboj. Nočemo s tem reči, izvaja list, da se Avstriji ne bi smelo pomagati, ali pomaga naj se v toliki meri, kakor jo dopušča trpljenje našega prebivalstva. Treba je pač olajšati življenske pogoje Nemški Avstriji, nikakor pa nismo za to, da prevzamemo te težave na svoja ramena. Tudi ni nikake potrebe, da bi se morala avstrijska republika iz tega vzroka spo-jiti v kako drugo gospodarsko skupino, kakor to nameravajo zagovorniki neke podonavske konfederacije. Ako se Avstrija polagoma ne more dokopati do normalnih razmer, potem naj njeni prijatelji in upniki odredijo, kar se odredi v enakih slučajih pri falitnih podjetjih: naj prevzame upravo njenih aktiv kurator, ki naj prouči sredstva za likvidacijo pasiv. Nikakor pa ne gre, da se traja sosedne države v konfederacijo samo zato, ker zahtevajo tako konfederacijo ekonomske neprimlike Nemške Avstrije. Republika naj se zadovolji s prostovoljnimi posebnimi konvencijami, ki drugače nimajo nobene politične tendence. Gotovo je, da Nemška Avstrija brez Madžarske kot njene prirodne žitnice ne more izbiti. Zato pa naj se posreši skleniti mirovno pogoje z Madžarsko. Madžarski na to bi se bilo moralo povedati takoj po začetku še tudi Nemški Avstriji, da se nikakor ne dovoljuje taka zveza kombinacija ali druge člene mah-nice, ki bi bila proti Nemški tak orientirana, kakor je bila svojčas habsburška monarhija.

== Kdo bo Wilsonov naslednik?
Ameriške Združene države zanimajo danes bolj nego usoda posameznih evropskih držav izid prihodnjih volitev predsednika Združenih držav. V svojo postavitev kandidatov se ima vršiti v kratkem kongres delegatov vseh v Uniji zastopanih držav. Republikanska stranka se postavlja na opozicijsko stališče proti Wilsonu, nima pa vsled Rooseveltove smrti nikakega pripravnega kandidata. Sklepa se na možno kandidature Leonarda Wood, ki je bil intimen Rooseveltov prijatelj in je tekom prvih dveh ali treh let vojne ostro polemiziral proti Wilsonu, ki mu je predhvaljal nevtralnost Zedinjenih držav. Govori se tudi o kandidaturah generala Pershinga in Hooverja, bivšega ministra prehrane. Toda glede vseh teh kandidatur vlada pri republikancih velika negotovost, da bi bila v stanu uspešno tekmovali z Wilsonom. — Tudi demokrate hočejo poskusiti svojo srečo. Največ šans ima baje Wilsonov sorodnik Mac Adoo.

== Glasovi o Nemški Avstriji. Iz Curija se poroča: Kakor se posnema iz raznih poročil, prihajajočih iz avstrijskih dežel, bi se moglo domnevati, da mora danes ali jutri razpasti Nemška Avstrija: Predavarska hoče k Švici, Tirolska k Bavarski in Tirolski hoče slediti še Solnograd. Tirolski deželni zbor je pod vtisom nemirov v Inomostu sklenil, opirajoč se na težke življenske in socialne razmere, naprositi vrhovni svet, da dovolji odcepitev od Nemške Avstrije in priključitev Bavarski. Temu gibanju pripisuje monarhistična agencija Centrale posebno važnost, upajoč, da pride do zmešnjav, ki naj pomagajo Habsburgovcem do sreče. — Toda tudi zagovorniki podonavske federacije, kot n. pr. avstrijski novinar Bauer v »National Ztg.«, skušajo krotiti preveliko gorečnost legitimistov, opozarjajoč, da bi s posaditvijo Habsburgovcev na nemško-avstrijski prestol splavala po vodi ideja gospodarske konfederacije. Končno se razlagajo tu alarmantne in secesionistične vesti, ki se v zadnjem času tako stanovito ponavljajo, samo kot primerno sredstvo, s katerim naj se antanta prisili, da prisloži v finančnem in prehranjevalnem pogledu sestranski republikli čim izdatnejše pomoč.

== Proces proti bivšemu nemškemu cesarju ne bo. V New York Heraldu izjavlja prof. Leonard van Offen, ameriški pesnik in profesor holandske književnosti na univerzi v Kolumbiji in do pred kratkim pomorski atašé severoameriškega poslanstva v Aji, da proti Viljemu ne bo nikakega procesa. »Proces proti Viljemu«, je rekel, »bi bil prenevaren precedens za kronane in nekronane glave pri drugih narodnostih. Vsled tega ne verujem, da pride do hruka, ki se je vzdignil sedaj, zahtevajoč kaznovanje bivšega nemškega cesarja, od katerega konkretnega uspeha, in če bodo alianci v resnici zahtevali Viljemovo izročitev, se nizozemska vlada ne bo kompromitirala že mero navadnih diplomatskih diskuzij. Vsekakor pa bi se moglo pripetiti, da bi izvajal nizozemski narod, ki je vsled Viljemove prisotnosti do skrajnosti ozlovoljen, pritisk na vlado, ki bi bila prisiljena izjaviti, da ji prisotnost gospoda vojsknihi trum ni ljuba. V tem slučaju bi Viljemu pač ne preostalo drugo, kot pobrati šila in kopita in iskati drugod gostoljubja.

Italijan o Jugoslaviji.

Dr. Aldo Oberdorfer, urednik tržaškega lista »Il Lavoratore«, ki se je udeležil kongresa jugoslovenskih novinarjev v Zagrebu, je priobčil v rimskem listu »Il Tempo« ta-le članek: »Država SHS je preje duševna, nego fizična ali politična realnost. Ta fenomen ne sme presenečati Italijancev, ki vedo, da je bila Italija preje ujedinjena v duhu Mazzinija in Cavoura, kakor z voljo mase in z realnostjo. Demokrati in socialisti so za strogo centralistično državno obliko, dočim iščejo radikalci in ostale stranke v federalizmu sredstvo, v katerem bi se dala očuvati premoč, toda vsi se strinjajo s programom jedinstva. Žalostno je, da je borba med tema dvema strujama prožeta s strankarskim antagonizmom, ki zavira začetek sanacije, brez katere bi se Jugoslavija ne mogla dvigniti na višino evropske države. Mi Italijani smo to tudi preživeli v letih našega preporoda in posledice tega čutimo še danes. Ni res, da Jugoslovenci govorijo med sabo nemški. Na zagrebškem kongresu so se med sabo lepo razumeli oni iz Prage, iz Moskve, Zagreba, Beograda, Ljubljane, Dubrovnika, Sarajeva, Splita in Beekereka, in nikomur ni bilo potreba, da se poslužuje tujega jezika.

Mlada birokracija dela iste napake, kakršna je delala stara. Nihče ne dela, nihče ne odločuje, nihče ne jemlje nase odgovornosti in uradnih, v pokrajinskih vladah, niti ne v samem parlamentu. Živi se tja v en dan. Izvzemši nekaj inteligentnih ministrov se zdi, da je geslo države

v upravnem pogledu: Naj se zgodi, kar se hoče. — Srbi čuvajo meje proti Bolgarski, Hrvati ne odpravljajo oči od Reke in Dalmacije, a Slovenci se trudijo, da jim pripade čim večji del Koroške. Prva dolžnost vlade bi bila, da uredi upravo in da reši brezštevilne probleme tehničnega značaja, ki jih ni mogoče odlagati brez nevarnosti za mlado državo. K nesreči je vlada v Jugoslaviji sestavljena iz politikov mesto strokovnjakov. Vlada je izraz parlamentarnega bloka, ki se drži z nestalnim ravnotežjem šestih glasov proti opozicijskemu bloku. V ministstvu so zastopane vse pokrajine mlade kraljevine, vendar pa nedostaja mož, ki bi bili dejanski kompetentni in sposobni, da rešujejo velika vprašanja. Na ta način so ostala nerešena najvažnejša vprašanja, a započete reforme se neprestano prekinjajo z novimi vladnimi krizami, kar naravno povzroča državi nedogledno škodo. Zato ni pretirano, ako trdim, da obstoji Jugoslavija bolj v čvrsti volji poedinčev bolj v dušah nego v želji mase — v realnosti. Temu nasproti bi bila pretirana trditev, da Jugoslavija ne obstoji, ker bi bila to absurdnost, kakor tudi trditev, da ni obstojala Italija, kakor si jo je zamišljal Mazzini. Ako so v resnici italijanski aeroplani metali letake po Hrvatski, v katerih so ščuvali Hrvate proti državniemu jedinstvu, je bila to velika napaka. Mi moramo Hrvate poučiti, da se morajo vključiti obstoječim diferencam zjediniti s Srbi. Mi se moremo potruditi, da sklenemo iskreno prijateljstvo z Jugoslovenci, ako nečemu da ostanemo osamljeni na Jadraškem morju. Ali z nami — govorili so mi Jugoslovenci — ali z Nemci proti nam? —

JADRANSKO VPRAŠANJE REŠENO SE TA MESECE?

Beograd, 21. decembra. Iz Pariza poročajo: Kakor se čuje, nameravajo zavezniki rešiti jadransko problem še takom tega meseca. V tem mnenju potrjuje naše politične kroge kolebanje italijanske politike v zadnjem času in pa enodušno zatjevanja angleškega, francoskega in ameriškega časopisa. Kakor se čuje, so predložili Italijani nov predlog za rešitev tega vprašanja. Meja bitekla po tem novem predlogu v Istri od Labina na Učko goro, odtam pa po znani Wilsovi črti. Otoki v Kvarneru bi pripadali nam. Mesto Reka bi pripadala Italiji, luka pa bi prišla pod zvezo narodov oziroma v najslabšem slučaju v jugoslovanse roke. Zader bi se avtonomiziral, pri dalmatinskih otokih pa bi se Italijani »zadovoljili« z Visom in Lastvom.

FRANCIJA IN NAŠ IZVOZ.

Beograd, 21. decembra. Francosko poslanstvo je predložilo naši vladi predlog francoske vlade, v katerem se zahteva od nas, da se izvoz v Francijo 50.000 ton žita, 100.000 ton koruze in 10.000 ton ovsa. Ta kvantum bi se moral izvoziti najkasneje do konca marca ali aprila. Francija zahteva ta izvoz brez carine in drugih pristojbin. 90% nakupne svote bi plačala Francija takoj v francoskih frankih, ostalo pa po podpisu tega dogovora. — Naša vlada je odgovorila, da zamore oddati 300.000 ton pšenice in 200.000 ton koruze in to v času od 1. marca do konca maja 1920. Pri oddaji takih količin bi se pa moral znižati kontingent za Avstrijo za 2000 in za Madžarsko za 3000 vagonov.

MADŽARI IN PEČUH.

Beograd, 21. decembra. Iz Budimpešte ej dospel v Pečuh madžarski vojaški delegat z zahtevo, da se mesto izroči Madžarom. To je že drugi slučaj, ko zahtevajo Madžari Pečuh zase. Ker se je na mirovni konferenci določilo, da pripadejo ručniki v okolici Pečuha Jugoslaviji in ker ni došlo še nobeno poročilo, v katerem bi se ugotovilo, da pripada Pečuh Madžarski, so naše oblasti izjavile, da še niso dobile od vlade nikakih instrukcij in so odklonile vsaka popačanja z madžarskim delegatom.

DESCHANEL O CILJIH FRANCIJE.
LDU. Pariz, 20. dec. (DKU). Deschanel je imel danes v francoski zbornici svoj nastopni govor kot predsednik. Najprej je pozdravil zastopnike Alzacije - Lorene in nato prešel na cilje, ki jih ima Francija odslej zasledovati. Treba je državo nanovo zgraditi, mir izpolniti in zmago organizirati. Zunanja politika obvlada vse, vojsko, finance, način ustave in družabni red. Francija se je vedno premalo zanimala za stvari, ki se dogajajo izven Francije. V bodočnosti pa mora zasledovati tako politiko, ki bo vredna dosežanih žrtv. Zveza narodov je najvažnejši čin sedanjosti, ki mu mora naša generacija brez oklevanja pristopiti. Predvsem je sedaj treba cele vrste upravnih reform in nove socialne zakonodaje. Zakon je le tedaj močan, ako je pravičen, pravičen pa je

le, ako je bratski. Zbornica sama naj ustvari svojemu delovanju poslovni red. Toda pisana pravila ne morejo nadomestiti ideje, in nova ideja, novi program naj bi bil, oblikovati velike združene skupine, ki bi ne poznale počasnosti in zavlačevanja, ki bi ne mlatile praznih besed in bi delale stvarno. Sam se popolnoma podreja ideji in ne želi drugega, kakor služiti državi. — Zbornica je enoglasno sklenila, Deschanelov govor razširiti potom lepakova.

ATENTAT NA FRENCHA.

LDU. Pariz, 20. decembra. (DKU). O atentatu na lorda Frencha poročajo: Napadalec je bila cela četa 15 do 20 mož. Da bi njegovemu avtomobilu zastavili pot, so postavili na sredo ceste voz. Ko je avto prišel, so oddali celo salvo. Njegov šofer se je nastavljenemu vozu spretno ognil in ušel. Voz, sledeč Frechovemu avtomobilu, je bomba skoro popolnoma razdejala, šofer pa, ki je bil sam na tem vozu, je ostal neškodovan. Na tretjem vozu so bili vojaki, ki so takoj začeli streljati na napadalec. V poslanski zbornici je državni tajnik izjavil, da so bile vržene štiri bombe proti lordu Frechu iz zaive meje, eden od napadalec pa da je kar s ceste streljal; njega je potem vojaško spremstvo na mestu ustrelilo; napadalcij izza meje pa so ubežali.

IZ RUSIJE.

LDU. Nauen, 20. decembra. (Brezžično). Iz Helsinkijforsa se poroča o znanj Denikinovi zmagi v smeri proti Carjinu. Djenikinova armada je baje ujela 10.000 sovražnikov in zaplenila 5 topov in 25 strojinic.

13 naše kraljevine.

— Potovanje prestolonaslednika.
LDU. Beograd, 20. decembra. Prestolonaslednik regent Aleksander, ki se mudi v Cannesu, odpotuje začetkom tega tedna v Strassburg, kjer bo ostal pet dni. Nato se vrne v domovino.

— Živila iz Amerike. Jugoslovanski odbor v Čikagi je skupil in odposlal v Beograd večje količine živeža, obleke, obutvi in drugih potrebščin, da se razdele med one, ki so v vojni največ trpeli. Ministrstvo za prehrano je poverjeno, da razdeli to blago, kakor hitro dospe.

— Pomoč za prehrano in obnovo. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je odločilo, da se izda v svojo pomoč za obnovo vsled vojne porušenih zgradb v vaseh v Srbiji 1.330.000 dinarjev, v svrhu pomoči za prehrano v novih pokrajinah 1.680.000 dinarjev, za prehrano vojnih sirot odseku za prehrano v Sarajevu 500.000 dinarjev, v Zagrebu 450.000 dinarjev, odseku za prehrano v Ljubljani 450.000 dinarjev, v Splitu 300.000 dinarjev, v Podgorici 300.000 dinarjev in v Novem Sadu 250.000 dinarjev.

— Zborovanje zavarovalnic naše kraljevine v Beogradu. Ta teden so se vršila v Beogradu zborovanja vseh zavarovalnic naše kraljevine, na katerih se je razpravljalo o čim intenzivnejšem delu naših zavarovalnic z domačim kapitalom. Sklenilo se je osnovati zvezo vseh zavarovalnic in se je izvolil ožji odbor za izdelavo pravil in vseh predpriprav. V ta odbor so bili izvoljeni kot predsednik: Vasa Jovanović, ravnatelj zavarovalnice »Srbija« kot podpredsednik: Mihovil Nikolić, ravnatelj »Croatie« v Zagrebu in Josip Pehani, ravnatelj slovenske vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, kot tajnik pa dr. Marković, ravnatelj zavarovalnice »Šumadija«.

— Ministrska kontrola. LDU Beograd, 19. decembra. Da bi bili člani vlade bolje obveščeni o poteku raznih poslov, je ministrski svet sklenil, da se nobena važna odločba posameznih ministrstev ne sme izvršiti, dokler ne bodo prej poučeni o njej v seji vsi člani vlade. Pod tem se razumevalo vsi posl. ki se tičejo prodaje državne lastnine, katere vrednost presega 150.000 dinarjev.

— Beogradska borza. LDU. Beograd, 19. decembra. Z ozirom na sklep glavnega odbora beogradske borze in odobritev ministrstva za trgovino se bodo pričele notirati z 20. t. m. na borzi efektne krone Čehoslovaške in Avstrije kakor tudi devize na Prago, Dunaj in Berlin.

Neodrešena domovina.

— V Rim je poklican prior usmiljenih bratov v goriški bolnici Longin Horak. kot generalni definitor reda usmiljenih bratov. Vodstvo bolnišnice je prevzel Rajmund Bernatzik.

S Koroškega.

— Nemško - koroška nesramnost. Nemški agitatorji širijo po Koroškem te-le letake: »Pazite Korošci! Kako stoji naš denar. Jugoslovensko sleparstvo. Prekanjeno, zvito so vas lažljivo slepili Jugoslovenci, njih krona bi bila več vredna, kakor nemškoavstrijska. Zapeljali, prisilili so vas zmeniti vaš denar na jugoslovenski. Korošcu vam pravijo, da so 100 jugoslovenske krone tkaj vredne kakor 160 avstrijskih. Jugoslove-

ni naenkrat zmenijo 100 avstrijskih kron samo 65—70 jugoslovenskih. To vse je sleparija. Vaše aržete mislijo poraybat, okrašt. Zlaht more stati za Jugoslovence na Koroškem, če mislijo ti pustolovci pri nas že na razpust! Prej pa hočejo potegniti nam denar iz aržeta, kolikor jim je le mogoče. Pazite rojaki. Na Dunaju je jugoslovenskih kron dovolj! Če bi jih le kateri hotel! Nihče jih noče! V Mariboru in Zagrebu zahtevajo samo avstrijski denar. Ja, zakaj pa? Ker s tem dobijo dober kup oblek, čevljev in drugih reči. Poglej, poglej Jugoslovenci pravijo avstrijski denar bi nič več bil vreden v Švici. Imajo vas res za tače tepce, za tače trape? Sami pogledite poročila v listih. Natančno videte, da tam jugoslovenski denar sploh ničesar ni vreden, kajti v Švici se za ta denar ne marajo. Avstrijski je še vendar zapisan, jugoslovenski pa ne več. Zakaj, zakaj kranjski Janez pove! Kmetije in mojstri, uradniki in delavci kaj pravite k temu ropu na vaše aržete? Naenkrat imate tričetrtr, triferkelce vaša denarja! To je največja oddaja premoženja. Jugoslovenci bodo vam vzeli, vam slekli še kiti, srajo od telesa. Kranjski trgovci mislijo zdaj z vami narediti kar le hočejo. Zanjejo, Korošec je trap. Janez, Janez, pri nas ni več takih tepcev, ki se držajo Srba. Koroški rojaki! Varujte se pred jugoslovenskim denarnim sleparstvom! Jugoslovenski denar upada zmirej po vrednosti! Torej obdržite nemškoavstrijski denar! — Tako sleparijo Nemci naše ljudstvo na Koroškem, a zdi se, da se doslej z naše strani ni ukrenilo ničesar, da bi se z uspehom nastopilo proti tej nemški agitaciji. Ali se je potem čuditi, da dohajajo s Koroškega vedno bolj pesimistične vesti?

St. Jakob v Rožu. V soboto 13. tm. zvečer je nas Korošce z odra pozdravilo Gledališko društvo v Rožu, ki se je komaj osnovalo, z dvema igrani enodelankami. Čez noč je nastalo društvo, kakor tudi oder in vse drugo, da nas je skoro presenetilo in veselo presenetilo. Navzlic veliki protagitaciji in rovarjenju, ki je po deželi navada onih krogov, ki jim ni za delo in ljudstvo, ampak za čast, ukazovanje in lastni žep, se je po zaslugi, požrtvovalnosti in krepki volji nekaterih domačinov, s sodelovanjem vrlih uradnikov, predvsem železniških, poslanih v osvobodeno koroško, posrečilo, da se nam je izpolnila vseobča želja po gledališču. Skromen je začetek ali odločnost članov, kateri so to udeležili, nam je porok za dober uspeh in napredek. Kdor pozna naše razmere, ve ceniti to delo, polno zatajevanja in požrtvovalnosti, zgrube časa in denarja. Zato naj bodo pa uverjeni vsi sodelovalci o naši hvaležnosti in pozivljamo naše imovite sloje, da žrtvujejo nekaj za kulturno probujo lepega Roža. Igralo se je: Brata Sokola in pa Napoleonov samovar. Igralci so rešili svoj nalog prav dobro in občinstvo se je izborno zabavalo. Še bolj gladko se je igralo v nedeljo, naslednji dan, ko so igri ponavljali. Prepričani smo, ko si društvo oskrbi nekaj inventarja, da nam bo stalno nudilo umetniške užitke, kakršnih Rož še ni videl. Zato naj pa naši umetniki tudi v ostali Sloveniji odpro srca in mošničke za kulturno povzdigo naše najbolj ogrožene meje. Vsem »kvarožugonom« pa povemo, da jih bo sodilo ljudstvo samo po njihovih delih in tudi obsodilo. Začeto je kulturno delo, ki je tukaj neprecenljive važnosti in zato bodimo vsi s srcem pri njem in pomagimo, da bo procvitalo.

— Silvestrov večer v Borovljah. Borovljska narodna društva prirede v telovadnici meščanske šole v Borovljah Silvestrov večer. Na sporedu je poleg pevskih in glasbenih točk tudi tombola z jako lepimi in vrednimi dobroti.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 22. decembra.

— Minister dr. Kramer v Ljubljani. Minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer je dospel v Ljubljano.

— K poglavju kadaver. »Narej« Gospodje naj bodo pomirjeni, mi smo prestali sedem suhih let gospoda Etbina Kristana, prestali bomo tudi še sedem debelih let gospoda Antona Kristana. Mi stojimo na svojih trdnih nogah, ne iščemo nobene podpore, pač pa jo iščejo drugi pri nas. Zategadelj smo samostojni na vse strani in taki ostanemo. Avstriakantem v vsaki obliki pobijamo. Prvi smo opozarjali na kvarnost kompenzacijskih pogodb z Avstrijo. Nam ni dolg čas po Avstriji, niti se ne čutimo dolžni, podpirati jo z živili, kakor si to žele socialisti ob času, ko je naš narod v stiski in je paša vlada zaukazala revizijo žita in uknila svobodno trgovino.

— Habilitacija. Dr. Ivan Grafenauer se je dne 20. decembra na zagrebškem vseučilišču habilitiral za slovensko slovstvo zgodovino.

— Promocija. V soboto je promoviral na univerzi v Inomostu doktorjem prava g. Kozma Ahačič iz Tržica.

— Uradne ure pri okr. glavarstvu. Vsled preoblitve z delom se do preklica pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani stranke sprejemajo le v ponedeljkih, sredi in sobotah od 10.—12. ure.

— Imenovanje v finančnem ministstvu. LDU. Beograd, 19. decembra. Za generalnega inšpektorja v finančnem ministstvu je imenovan dr. Slokar.

— Društvo političnih preganjancev ima danes v ponedeljek, dne 22. decembra ob 20. uri odborovo sejo v uredništvu »Slov. Naroda«. Vse odbornike pozivamo, da se te seje zanesljivo udeležijo, ker se bo razpravljalo o zelo važnem vprašanju.

— Ponarejeni kolki. Na Dunaju se je prišlo na sled nekemu Neufeldu, ki je ponarejal kolke za kolkovanje tisočkronskih bankovcev. Domneva se, da so se falzifikati izdelali v Zagrebu. Ceravno ni verjetno, da bi bilo v prometu že kaj denarja s takim ponarejenimi kolki in je Neufeld za aretiran, se vendar občinstvo že sedaj opozarja na te falzifikate s prošnjo, naj bo previdno pri sprejemanju tisočakov, došlih iz inozemstva in z Hrvatske. Falzifikati so risani še precej dobro, prepoznajo se pa od pravih kolkov na prvi hip po dosti bledejših, nekam zabrisanih in izpranih barvah. Hrvatski napis »Kraljevstvo Srba-Hrvata-Slovenaca«, ki ga nosijo ti falzifikati, ni tako jaseen kakor na pristnih kolkih. Isto velja glede okrasov okoli modrega oboda in glede trakov, ki obrabljajo sliko. Okraski se tudi v risbi niso posrečili in so dosti manj razločni in ne tako živo modrumeno pisani.

— Apel sarajevskih uradnikov na javno časopisje. Sarajevski javni nameščenci so na tajni seji dne 12. t. m. sklenili poslati vsem časopisom sledečo resolucijo: V interesu našega najbednejšega življenja prosimo ne samo vaše uredništvo, nego sploh vse časopise, naj prenehajo s pisanjem in poročanjem o naših dokladah! Trgovci in obrtniki ter vsi ljudje mislijo namreč, da smo doklade res že dobili ter za to hitro vse zopet nanovo podraže, a mi — javni nameščenci — nismo doslej še ničesar dobili in kdo ve, kdaj in koliko dobimo! — Isto so sklenili tudi slovenski javni nameščenci, roté vse naše liste: Ne pišite o naših plačah in dokladah, ker s tem le hujšate te verzične in navijale cene k še večji nenositnosti! Naše plače zdajšajo jedva za bedno životarjenje. O dokladah ni še sledu, a od obljub ni bil še nihče sit.

— Okrajni odbor Narodnega sveta za neodrešeno ozemlje. Dne 21. decembra se je vršil sestanek zaupnikov beguncev iz neodrešenih jugoslovenskih ozemelj v restavracijskih prostorih Narodnega doma, ki je vsled naročila zborovanja beguncev dne 5. oktobra izbral okrajni odbor Narodnega sveta za Ljubljano in okolico. Enaki odbori so se konstituirali dosedaj v vseh večjih mestih, trkih in drugih centrih, kjer žive begunci v večjih skupinah. Zbor se je sočasno zedinil za listo kandidatov, ki jo namerava predložiti prihodnjemu begunskemu zborovanju v svrhu volitve v Narodni svet.

— Poziv učitelstvu v Primorskem. Glasom poročil s Primorske je pomikanje učiteljskih moči na Gorjskem in v Istri silno veliko. Okupacijska oblast v Trstu je zastopnikom političnega društva »Edinost« izjavila, da mnogo šol ne more odpreti ravno radi pomankanja učiteljskih moči in da se bodo prošnje tistih učiteljev, ki bi se hoteli vrniti v zasedeno ozemlje, uvaževale. Na to obljubo se opozarja učitelstvo, ki se je preselilo iz zasedenega ozemlja, s pozivom, da se čim številješe priklasi za službovanje na Primorskem. Preskrbelo se bo za to, da tisti, ki se vrnejo, ne bodo imeli sitnosti. Pravilno opremljene prošnje naj se naslovijo na civilnega guvernerja v Trstu ter pošljejo čim prej višjemu školskemu svetu v Ljubljano.

— Policijska ura na sveti in Silvestrov večer. Želeli bi bilo, da bi deželna vlada upoštevala stare običaje dovolila gostilnam in kavarnam na sveti in Silvestrov večer tiste ugodnosti, kakor v predvojnem času.

— Službene novine pozivajo na predplačilo in določajo letno ceno na 50 dinarjev ali 200 kron. To razmerje se nam vendar ne zdi pravilno za list, ki ga tiska državna štamparija in se ga potrebuje splošno. List po 200 kron je vendar predrag. Za enkrat imamo še podražitev tobaka dovolj. Kam ženete cene?

— Sprejemne uradne ure pri predsedništvu višjega deželnega sodišča so vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne. Od 11. do 12. ure sprejema tudi predsednik višjega deželnega sodišča razum in sredi.

— Otvoritev pisemskega prometa z Madžarsko ter delna izprememba pristojbin za tiskovine v prometu z republiko Avstrijo ter Čehoslovaško. Polti-

no in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani naznanja: Dne 15. decembra se odpravi pismenski promet z Madžarsko. V tem prometu se plačujejo pristojbine za tuzemstvo. Pristojbina za tiskovino znaša za vsakih 100 gr oziroma del te teže 3 pare = 10 vinarjev. Vsled tega odpade stopnjevanje od 50 do 50 gr in zaokroženje parskih desetink v cele pare. Vsa pismenska pošta za Madžarsko in iz Madžarskega je podvržena cenzuri za inozemstvo. Od 1. januarja 1920 se tudi v prometu z republiko Avstrijo in Čehoslovaško plačujejo za tiskovino iste pristojbine kakor zgoraj navedene v prometu z Madžarsko.

— **Ptujski narodni gostilničarji** se pritožujejo, da jih slovensko ptujsko občinstvo premalo podpira in da vse prerado zahaja v nemškutarske lokale; da je slovenskih gostilnic dovolj. V mestu je tudi slovenska kavarna, ki istotako trpi vsled mlačnosti. Zato so slovenski gostilničarji in kavarnarji primorani, sklepati prijateljstvo s tujerodnimi gosti, ki obiskujejo njih lokale. Slovenci prehitro pozabimo germanški jarem, ki nas je tlačil toliko let.

— **Iz krogov obrtnih vajencev.** Zalest nas navdaja obrtna valenca, ko vidimo, da se na vseh straneh ustanavljajo razne šole in izpopolnjevalne, le za obrtni naraščaj se nikdo ne zmeni. Strah nas je, sedanje obrtna valenca, za našo bodočnost. Povsod se govori, kaj se bode storilo za ta in oni stan, le za nas, bodoče obrtnike, se nobena oblast ne zmeni, kako bomo živeli brez vsestranske izobrazbe. Znano je, da le obrtniki, kateri je vsestransko izobražen v svoji stroki, bo mogel konkurirati z raznimi tujimi izdelki; in zato je tudi država dolžna vladi, da poskrbi za svoje bodoče davkoplačevalce, da jim tudi sedaj vso mogočo izobrazbo v njihovi obrti. To je mogoče le potem obrtnonadaljevalnih šol. Naj se merodajni faktorji ne izgovarjajo na zapreke; z nekoliko energije se da vse doseči in odpraviti vse zapreke, treba je samo človeka na pravem mestu. Torej prosimo merodajne oblasti, naj se tudi posvetijo nekoliko temu vprašanju in naj nam dajo obrtnih nadaljevalnih šol, da se moremo tudi teoretično izobražiti v svojih poklicih.

— **Ustavitev osebnega prometa** čez Božič. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja, da bo vsled pomanjkanja prevoznih sredstev vsi osebni promet pričenši od 24. do 26. decembra t. l. Vozijo samo ekspresni vlaki Logatec — Sisak in oba tržaška vlaka št. 84 in 87. Razen tega vozita še v sredo, dne 24. decembra in v soboto, dne 27. decembra med Zidanim mostom in Ljubljano vlaki št. 37 a in št. 32 a ter ista dva dneva na progi Ljubljana — Borovnica vlaka št. 60 in št. 63.

— **Poštno in brzojavno ravnateljstvo** v Ljubljani naznanja, da se je pri poštarni uradu Bled 2 otvorila dne 6. t. m. telefonska centrala z javno govornico v vodu »Jesenice — Bohinjska Bistrica« za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

— **Za vojne invalide.** Centralni odbor organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za slovensko ozemlje nam je poslal listo daril, ki so mu došla za povzdiglo omenjene organizacije. Radi preprečevanja prostora ne moremo navajati vseh posameznih darovalcev, marveč samo skupni znesek darov, ki znašajo 3934 K. Odbor se darovalcem iskreno zahvaljuje in se obrača na slovensko javnost s prošnjo za nadaljno pomoč. Denarni prispevki se sprejemajo v odborovi pisarni Gosposka ulica št. 3. Nabiralci se morajo izkazati s pooblastilom, potrjenim od policijskega ravnateljstva.

— **Zelje iz ljubljanske okolice.** Ze zopet se nam poroča iz Most o čudnih kupčijah bivšega župana Oražma, ki kupuje pri kmetih od Ljubljane do Kamnika zelje po 70 vin. kilogram ter ga prodaja potem na Hrvaško naprej po 2 K 50 vin. Pokupil je že vse zelje v Štepanji vasi, Hrušci, Obrihah in Šmartnem. V Mostah ni zelja dobili nikjer in ljudje si morajo hoditi iskati živil v Ljubljano. Kolik dobiček mora imeti Oražem pri takih cenah pri zelju si lahko vsak sam na prsti sešteje. Da mu pa ni bilo mogoče priti takoj hitro na sled, si je uredil Oražem kupčijo tako, da pošilja kmetom sode na dom, ti pa jih oddajajo potem na kolodvor. Na ta način je Oražem pokupil že za 20 vagonov zelja ter mnogo vagonov tudi že odposlal na Hrvaško.

— **Deželni muzej** ostane zaradi pomanjkanja kuriva zaprt, da nastopi milejša vreme. Zopetna otvoritev se bo naznanila po časopisih.

— **Število redarjev v Celju** znižajo na 40 stražnikov. Čim se bodo sigurnostne razmere zboljšale, se zniža še to število.

— **Gospodarska komisija** za stvarno demobilizacijo (Ljubljana, Sodna ulica 1.) opozarja na naslednje predmete, ki pridejo v bodočih dneh na prodaj: Pekarski stroj za mešanje testa za večje obrate in velike zavode. Več strojev za izdelovanje sodavice, večje število svedrov za vrhanje kamena v različnih velikostih v doglednem času bode na razpolago večje število železnih postelj in železnih nočnih omaric. Svedri se nahajajo v Ljubli, ostali predmeti v ljubljanskih skladiščih. Vstopnice za ogledanje se dobijo pri Gospodarski komi-

siji. Javne naprave in zavodi, kakor tudi zasebni interesi, ki bi se predmete dejansko uporabljali, se opozarjajo na to. Prošnje je vlagati pri Gospodarski komisiji. Za posteljnake naj se vlože za sedaj pismene prošnje. Oddaja se reflektantom pozneje razglaša.

— **Pogreb prof. Viktorja Režka** se je vršil v nedeljo ob 16. uri iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na novo pokopališče. Pogreba se je udeležilo ogromno število ljudi obojega spola, ki so spremenjali sprevod do Martinove ceste, nekateri pa celo na novo pokopališče. Zlasti je bilo opaziti mnogo njegovih znancev in znank iz solčne Goriske.

— **Rekvizem** za blagopokojnim Ignacijem Božnikom, ki je pred tremi meseci umrl, se vrši po naročilu njegove vdove ge. Sofije v tork ob 9. dopoldne v frančiškanski cerkvi. Pri cerkvenem obredu pojo člani kr. opernega gledališča v Ljubljani.

— **V Železni Kapli** je umrl višesodni svetnik Jurij Krištof. Pokojnik je bil rojen Korošec, študiral je gimnazij v Celovcu ter po končanju juridičnih študijah služboval na Štajerskem, kasneje pa na Koroškem. V Železni Kapli je služboval nad 20 let. Krištof je bil pred vojno edini sodnik, ki je na Koroškem uradoval slovensko. Dasi je že pred vojno izpolnil predpisano službeno dobo, vendar ni hotel vstopiti v pokoj, ker je vedel, da bi na njegovo mesto gotovo prišel Nemec. Tudi po prevratu je ostal na svojem mestu. Naša vlada ga je imenovala v priznanje njegovih velikih zaslug za slovensko stvar na Koroškem, zlasti pa v kapelskem okraju, za višjega sodnega svetnika. Bodi vrlému možu ohranjen blag spomin!

Seja upravnega odbora „Narodne tiskarne“ je v ponedeljek ob 18.

Kultura.

Dr. Demšar Jernej: Spolne bolezni. Z ilustracijami. Kot III. zv. »Zbirke političnih, gospodarskih in socij. spisov« je izdala Tiskov. zadruga v Ljubljani to preprosto knjižico. Vsebinska ji je za uvodom o spolnih boleznih vobče sledeča: kapavica, mehki čankar, sifilis (lues), spolna profilaksa, splošno zdravljenje spolnih bolezni, druge bolezni na spolovilih in navodila za bodoče zakonke. Ko je pred 25 leti medicinc Fran Goesti resnobno opozoril v dijaškem mesečniku »Vesni« na nevarnost spolnih bolezni, je bila ogorčena vsa Slovenija, vse je psovalo »Vesno«, češ da le pohujšuje, ker takih bolezni Slovenci sploh ne poznajo. Medtem je poteklo precej vode in reakcionarstvo takratnih ogorčencev se je na našem narodu že v marsikaterem pogledu mlačevalo. Danes so spolne bolezni žalibog znane že v poslednji gorski vasici, ker na tisoče mož in žen ter celo otrok trpi na tej grozni kugi. Bija je znana že davno pred vojno, a med vojno in po vojni se je razširila strahovit. Dr. Demšar je kot specialist že javno predaval v Ljubljani o spolnih boleznih, ki so usodne ne le za bolnike nego so nevarne tudi za njih potomce. Zdal je izdal knjigo s 14 slikami in risbami ter skuša s poukom vplivati, da se uničujoča moč teh bolezni zmanjša in njih razširjenost čimprej omeji. Nevednost, brezbržnost, zanikanost, pijančevanje in prostitucija so glavni vzroki, da se te bolezni v kali ne zatro. Pisatelj govori jasno, a vseskozi dostojno ter bo njegovo delce vsakomur koristno. Priporočamo jo bolnikom in zdravim, starem in odrasli mladini, še posebej onim, ki se ženijo in možje. Cena knjige je 6 K, po pošti 50 v. več. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Delovanje odbora SHS žena za siročad.

Odbor SHS žena za siročad v Ljubljani se je čutil napram javnosti dolžnega, da jo obvesti o svojem delovanju v prid bedni deci.

Svetovna vojna je vsekala nebroj skelečnih ran, ki jih je težko celiti. Ena najhujših posledic pa so sirote, katerih očetje so ali padli v vojni ali se vrnil domov kot delanezmogni invalidi. Matere so umirale vsled pomanjkanja, žalosti, skrbi. In otroci? — Hirajo, umirajo vsled stradanja.

Misel, kako od pomoči tej bedi, odstraniti nevarnost, da nam narod ne peša, ne izumre, je rodila akcijo, ki se je vršila v mesecih junij, julij in avgust 1918 pod geslom »Slovensko srce« z nabiranjem prostovoljnih denarnih prispevkov v cel Sloveniji. Odzvala so se usmiljena srca z 22.256 K 18 v. Lepa vsota, a premala, da bi zamogli pomagati vsem.

In pričeli smo drugič nabirati pod geslom »Narodni blagdan«. Ta zbirka je bila jako uspešna, kajti dobili smo 137.690 K 37 vin.

A sedaj smo čuli o velikem številu vojnih sirot v Srbiji; saj je Srbija največ trpela v tej kruti vojni. In dolžnost nam je velevala da tudi tem pomagamo.

Tretjič smo nabirali pod geslom »Srb. siročad«. Ta akcija nam je donesla 98.627 K 27 vin. Vse tri zbirke skupaj 253.583 K 82 vin. Dobili smo tudi mnogo novega in starega oblačila, perila, obuval in dr. Dame so pridno šivale in kr pale, prale in likale.

Za nabrani denar smo kupili veliko za-

Vrednost te zaloge je presegala po predloženih cenah 160.000 K. Poleg tega so bili čevlji, ki smo jih kupili, vredni 71.676 K.

Solskim in ljudskim kuhinjam v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju, Novem mestu in drugod smo dali skupno 73.000 K. Za otroke delavskih slojev v industrijskih krajih (Trbovlje, Hrastnik, Zagorje ob Savi, Sava-Jesenice, Trzin) in za našo ubogo stradalajočo decu v Trstu smo poslali 21.500 K. Stradalajočo decu iz Primorskega in Notranjskega smo opetovano pošiljali v prehrano na Hrvaško in v Slavonijo, za kar smo izdali okoli 9000 K.

Iz oblačilne zaloge smo oddali po tri velike zaboje raznih oblačil, perila, obuval in dr. za več kot 3000 otrok v Prekmurje, Velikovec, Borovlje, Pilberk, Dobrla vas, Kazaze in Črno.

Vsem srednjim meščanskim in ljudskim šolam v Ljubljani, Šiški in na Viču ter v Mariboru, Kranju, Celju, Novem mestu, Kočevju, Krškem itd., vsem zavetiščem, sirotiščem, zavodom za slepce, gluho-neme, Marjanišću, Lichtenthurnu, Rakovniku, Elizabetni konferenci itd., za več nego 15.000 otrok. Ohdarovali smo več kot 6000 otrok tukajšnjih revnih, delavskih slojev.

Vsakdo je dobil, kdor je prinesel potr-dilo, da je res potreben od županstva, župnišča ali od kakšne druge verodostojne osebe.

V Srbijo smo poslali 61 zabojev naj-potrebnejše obleke, perila, čevljev in dr. v vrednosti okoli 200.000 K.

Javnost lahko sama sodi, da je to društvo delovalo sicer tiho, brezhrupno, a tem uspešneje in vedno po geslu: »Pomagaj trpečemu bližnjemu in lajšaj kolikor mogoče bedo siromašnih.«

Ni pa še bode konec. Koliko in koliko otrok še trpi vsled pomanjkanja najpotrebnejših živil in neobhodno potrebne obleke, perila, obuval, zato vas, iskrene Slovence, pozivljamo vnovič: »Narod na pomoč! kajti deca ti še vedno hira in umira!«

Franja Tavčarjeva, predsednica, prof. Fr. Jeran, tajnik
Marija Wessnerjeva, blaginjakarka.

Narodno gospodarstvo.

gs. — **Tovarna za razstreljiv.** »Živnostenska banka« snuje v Pardubicah delniško družbo za razstreljne snovi. Osnovna glavnica znaša 15 milijonov. Polovico prevzame angleška »Explosive Trade Limited«.

† **Za prepoved izvoza živil.** Ministrstvo za prehrano namerava predložiti v razpravo ministrskemu svetu sklep delegatov občin iz kraljevine, naj se živila ne izvažajo, dokler se ne ugotovi zaloge preostanka. Vlada bo bržkone ta predlog sprejela.

† **Zopet zvišanje železniških tarifov.** Državni urad za promet v Avstriji zviša sredi meseca januarja železniške pristojbine za osebni promet za 50%, pristojbine za blagovni promet pa za 150%.

† **Bencin.** Ministrstvo za prehrano je svoječasno poslalo na Poljsko komisijo, da prevzame sirovino za produkcijo bencina. 100 vagonov narobenega blaga je že došlo v Brod.

— **Ng Potovanje v Svclo.** LDU. Beograd, 9. decembra. Ministrstvo za notranje posle priobčilo: Da se olaša vstop v Svclo onim osebam, ki žele tam bivati začasno ali za gotovo dobo, je zvezni svet pooblastil poslanstva in konzulate vseh evropskih držav izmisliti Rusije, da sami vidirajo potne liste za trimesečno bivanje v Svclo. Kantonske oblasti morejo rok bivanja podaljšati na eno leto, ako se je prošlec korektno zadržal. Za potovanje skozi Svclo v ekspresnih vlakih se ne bo zahteval vizum potnih listov.

— **ng Razstava češkega blaga v Rimu.** Pred kratkim se je organizirala v Rimu razstava češkega blaga, ki je imela svrhu, da pokaže laškim trgovcem razliko med češkim in avstrijskim blagom.

Gospodarske vesti.

— **Trgovcem,** ki se zanimajo za nakup ali najem neke trgovske hiše na Koroškem, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled slika dotičnega poslopja ter zbornici došli dopis, s katerim se priporoča naselitev kakega veletržca.

— **Trgovinske zveze z Anglijo.** Trgovske in industrijske tvrdke, ki se zanimajo za uvoz raznovrstnega blaga iz Anglije, dobe naslove angleških trgovskih in industrijskih tvrdk pri britski legaciji v Beogradu. Prošnje za naslove, naslovljene na Légation de Sa Majesté Britannique Beograd, je vložiti pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

gs. — **Centralna menjalnica v kolodvorski ulici** je zopet odprta in bode kakor doslej j nadalje najkulantnejše postregla strankam. Vzrok dvadnevni zatvoritvi ni znan. Centralna menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica.

Društvene vesti in prireditve.

Odbor društva vpokojenega učiteljstva v Sloveniji je imel dne 11. decembra svojo sejo. Sklenil je soglasno, da se prispevek za vsak smrtni slučaj poviša na 2 K 60 vin. Društvo je od 1. januarja 1919 do danes izplačalo 1118 K samo pogrebne podpore. Odbor naznanja vsem članom po mestih in po deželi, da izgubi vsakdo pravico do pogrebne podpore, ki ni 10 dni po prejemu »Obvestila« vplačal dotičnega prispevka. Za vplačila se bo skušalo vplačati poštne položnice. — Radi nezpolnjevanja svojih dolžnosti sta se morali dve članici črtati. Črtali so se tudi člani na okupiranem ozemlju, kar se ob sebi ume. Vsled sejnega sklepa zahteva odbor od novih članov zdravniški certifikat, zlasti ako je oseba nepoznana. — S. P.

Najnovejša poročila.

PRED REŠITVJO JUGOSLOVENSKE — ITALIJSKEGA SPORA. — DIREKTA POGAJANJA MED JUGOSLOVENI IN ITALIJANI. — VSE KAŽE, DA PRIDE DO SPORAZUMA!

Pariz, 21. decembra. Jadransko vprašanje je stopilo v odločilen štadij. Med jugosloveni in Italijani so se pričela direktna pogajanja glede rešitve reškega vprašanja in italijansko - jugoslovenskih meja. Poučeni krogi sedijo o teh pogajanjih zelo optimistično in zatirajo, da se je nadejati v kratkem popolnega sporazuma. Med Italijo in Jugoslavijo bo v bistvu, tako vsaj se zatirajo, tvorila znana Wilsonova črta. Kakor zagotavljajo poučeni krogi se udeležiti teh direktnih pogajanj sam ministrski predsednik italijanski Nitti. Amerika vztraja na svojem stališču, da se mora Jadransko vprašanje rešiti v smislu Wilsonovih predlogov in naglašja, da bi sicer ne mogla finančno podpirati zaveznikov. Z ozirom na to pritiskata sedaj Anglija in Francija na Italijo, naj sprejme Wilsonove predloge. Ker je Italija brez ameriške gmoine in gospodarske pomoči izgubljena, je jela sedaj italijanska vlada na vsi črti popuščati.

USPEH POSKUSNEGA GLASOVANJA NA KOROŠKEM.

»Mir« poroča: Izvedli smo v comi A poizkusno ljudsko glasovanje. Oddanih je bilo nad 80 odstotkov glasov za Jugoslavijo. Nemci, ki so oddali svoje glasove za Avstrijo, so nam sedaj izjavili, da bodo tudi oni glasovali pri plebiscitu za nas, ker stoji Avstrija ob robu propada in je samo vprašanje tednov, da popolnoma razpade. Glasovanje se je vršilo popolnoma nepristransko. Ljudski glas je božji glas.

AMERIKA ODLOČA V JADRANSKEM VPRAŠANJU.

LDU. Trst, 20. decembra. »Edinost« poroča: Iz krogov jugoslovenskega mljorovnega odposlanstva se nam poroča iz Pariza od 16. decembra: Vse laške vesti o pogajanjih med Jugosloveni in Italijani so neresnične. Tudi vest o sporazumu glede ladij ne odgovarja resnici v objavljeni obliki. Rešitev tega vprašanja ni bila odvisna od privoljenja Italije, temveč od mljosti Angleške in Francije, ki sta se odpovedali ladjam na korist jugoslovenskih in laških brodolastnikov in sta torej v tem oziiru privolili v izpremembo avstrijske mljorovne pogodbe, po kateri bi morale biti vse avstro - ogrske ladje prepučene zaveznikom v ime odškodnine za potopljene ladje. Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je obstajal v tem, da je imela Italija enak interes kakor Jugoslavija, da reši zase, kar se rešiti da. — Se manj se vrše pogajanja glede teritorialnih vprašanj. Ako se z laške strani širijo s tako trdovratnostjo take vesti o predstojecih ali vršecih se pogajanjih, ima to svoj razlog v dejstvu, da je laška politika zašla v zagato. Upala je, da vendar izšli glede Reke svojim aspiracijam popolno rešitev. Pri tem je v zadnjem času posebno računala na oslabljenje odpora Zedinjenih držav. Ali ta račun je bil zgrešen. Amerika ostaja neomajno na Wilsonovem stališču, in ravno sedaj je moral Scialoja v Londonu slišati, da prepuščata tudi Anglija in Francija odločitev v jadranskem vprašanju — Ameriki.

Italija upa sedaj, da z neposrednimi pogajaji z Jugoslavijo doseže več, nego ji koncedira Amerika. Koliko časa bo še treba, da Italija vendar uvidi, da je to upanje povsem prazno?

D' Annunzijeva avantura (pet vrst cenzuriranja).

Glede prehrane in kredita pa je v taki meri odvisna od Amerike, da bi takoj nastala najresnejša kriza, ako bi Amerika odtegnila od nje svojo radodarno roko. V življenjskem interesu Italije je torej, da pride do normalnih razmer in da napravi kraj tisti nervoznosti, ki pretresa ves njen narodni život. Do srečne rešitve pa ne more priti, ako ne prodere prepričanje o potrebi treznosti v vse tiste kroge, ki danes še hujskajo na nove avanture.

LDU. Trst, 21. decembra. Glede neomajnega odklanjajočega stališča predsednika Wilsona napram predlogu, ki ga je bil italijanski minister za zunanje stvari Scialoja stavlil v rešitvi jadranskega vprašanja, piše »Giornale d'Italia« med drugim: Edina obramba italijanskih pravic je še vedno londonški pakt. Tak je sedaj položaj. Uspela nista ministra Sonnino in Tittoni in dosele tudi ne Scialoja. Kot Italijani si želimo iz vsega srca, da ministrski predsednik Nitti in zunanji minister Scialoja, ko se prih, dni snideta z zastopniki zaveznikov in pridruženika v Parizu ali najbrže v Londonu, dosežeta ono čudno formulo, ki bi preverila Wilsona o edini rešitvi jadranskega vprašanja po mljorvni konferenci. Reko Italiji. Pravimo, preveriti Wilsona; zakaj sedaj ne moremo več upati, da se jadransko vprašanje reši brez nje. Clemenceau in Lloyd Georges nista v tem po-

gledu pustila Scialoji nobenega dvoma, kakor tudi nista delala nikakih iluzij Tittoniju, ki je vsled tega odstopil, in Sonnino, ki je padel baš vsled tega.

LDU. Trst, 20. decembra. »Lavoratore« poroča o prihodu ministra za zunanje stvari Scialoja iz Rima z dne 18. t. m.: Davi je dospel semkaj minister Scialoja, čigar obraz je razodeval utrujenost in skrb. Opoldne je imel dolg razgovor z ministrskim predsednikom Nittijem. Kakor potovanja njegovih prednikov, tako je tudi ta Scialojev povratek prvotno zbudil mnogo iluzij v srcih onih, ki nikoli niso mogli ali niso hoteli razumeti položaja in so vedno upali, da se to kočljivo vprašanje vendar enkrat reši. Minister Scialoja se je povrnil, ko so že vsi razumeli, da se zadeva nahaja še vedno na tisti točki in da se je vprašanje le še poostřilo. (Nadaljnja izjava je črtila cenzura.) CIVILNI GUVERNER JULIJSKE BENEČJE MOSCONI V GORICI.

Trst, 21. decembra. Civilni guverner Juljske Benečje Mosconi se je pripeljal v Gorico, kjer je sprejel tudi slovensko deputacijo pod vodstvom dr. Podgornjaka. Z ozirom na želje, ki jih je izrazila slovenska deputacija, je obljubil, da je volja vlade vzpostaviti čimprej avtonomijo dežele in občin, da bo vpošteval želje in zahteve slovenskega naroda in da se bo pri vsem svojem delovanju ne glede na narodno pripadnost ravnal po besedah kralja Viktorja Emanuela v prestolnem govoru: »Naša tradicionalna svoboda mora kazati pot rešitvi novih vprašanj, tičočih se zasedenega ozemlja, z največjim ozirom na avtonomijo in na stare krajevne običaje tega dežela.« Obljubil je, da se bodo v kratkem zopet vzpostavili občinski zastopi. Glede šolskega vprašanja v Gorici je izjavil, da bo takoj odredil, kar bo smatral, da je v zakonu in v potrebi utemeljeno.

Aprovizacija.

† **Krušne komisije** bodo uradovale v tork 25. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila. Izkaznice dobe le resnični reveži, dalje delavci, nameščenci in uradniki, ki imajo samo dnevno, tedensko ali mesečno plačo. Kdor je upravičen do cenejše prehrane naj pride h krušni komisiji, ker se bodo na magistratu izdajale izkaznice šele januarja za živila, ki se bodo dodelila februarja. Kdor ne pride h krušni komisiji ne dobi cenejših živil januarja.

† **Dobava morske soli.** Odsek za prehrano naznanja: Tvrdka Anton Krisper Coloniale v Ljubljani prejme koncem tega meseca, oziroma začetkom meseca januarja večjo pošiljavo morske soli preko Trsta. Ta sol se bo razdelila po vsej Sloveniji ter se bo odkazala posameznim političnim okrajem po številu prebivalstva. Dispozicijo s soljo v okraju bo imelo pristojno politično okrajno oblastvo. Trgovci, zadrugi in drugi naj se radi odzvala te soli ne obračajo na odsek za prehrano, temveč na pristojno okrajno oblastvo.

† **Iz mesarske zadruge.** Prejeli smo od mesarske zadruge: Povišanje cen mesa je dvignilo veliko hrupa in ogorčenja proti grešnim mesarjem. Ničče seveda ne pomisli ali noče pomisliti, da je mesar cen moral povišati, ker so se cene za kože znižale, cene živin pa rastejo od dne do dne. Da pa dokažejo mesarji, da imajo najboljšo voljo sodelovati na znižanju cen, so sklenili na sestanku, da cene govelemu mesu takoj znižajo na 14 K, oziroma 16 K za 1 kg. S temi cenami ostanejo v besedi do 31. t. m. Zato pa pričakujemo od vlade, da jim gre na roko pri nakupovanju živine in sicer: 1. Meje naj se takoj zapro. 2. Otvore naj se sejni (za seime naj ostanejo zapre samo res okužene vasi ne pa cele občine). 3. Vsaj za dobo enega leta naj se odpravijo vsi veletrgovci in prekupec z živino. 4. Kože naj bodo zopet proste. Le če se izpolnijo navedeni pogoji, morejo mesarji obljubiti, da bodo mogli ostati še nadalje pri zgorajšnjih cenah. Če pa bodo predmetne odredbe imele tudi ta uspeh, da se cene živin znižajo, bodo mesarji takoj tudi znižali cene za meso.

† **Cene govelemu mesu.** Vsled naradbe z dne 13. novembra 1919, št. 750, Uradnega lista št. 170, določa odsek za določanje prodajnih cen v Ljubljani sledeče prodajne cene govelemu mesu, in sicer: za govele meso I. vrste 15 K 70 vin. za kilogram; za govele meso II. vrste 13 K 70 v. za kilogram. Prestopki teh cen se kaznujejo z zaporom do enega meseca, ki se ne more spremiti v denarno globo. Razven tega se izroče zapadlost blaga za občinske stroške. Ta razglas stopi takoj v veljavo. — Mestni magistrat Ljubljanski.

† **Prodaja moka.** Na sladkorne izkaznice št. 33 in 36 prodaja moka Bogatal (III. okraj).

Poizvedbe.

Dotičnik, ki je dne 26. novembra t. l. oddal v Ljubljani dve, dne 19. januarja 1919 v Čelabinskiju (Sibirija) od voj. uletnika Jakoba Gerčarja pisanih pism se naproša, da naznani svoj naslov gđ. Angell Gerčar, učitelj v Komendi pri Kamniku. Če se v položitev informacij zglaš sam v Komendi osebno, se mu povrnejo vsi potni in prehranjevalni stroški.

Kdor je našel denarnico pri dospetju hrvaškega vlaka 20. decembra ob 10.40 se prosi, da mi pošlje vsaj vse dokumente, kateri so se v listnici nahajali na naslov Borla Ivan, Bled 34.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.